

Toto rozhodnutí bylo stanoveno
 dne 16. 12. 2003
 OKRESNÍ SOUD V KARLOVÝCH VARECH
 dne 10. února 2004

ČESKÁ REPUBLIKA
 ROZSUDEK
 JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Karlových Varech rozhodl v hlavním líčení konaném dne 3.2.2003 v senátě ve složení
 předsedkyně senátu JUDr. Kateřina Vltavská a přísedící Zdeněk Šimaliak a Olga Michalová, t a k t o :

Obžalovaný

JUDr. MIRKO HULEJA,

nar. 14. 1923 v Podivíně, okres Břeclav, důchodce – bývalý soudce Státního soudu Praha, bytem Praha 5,

se podle § 226 písm. a) trestního řádu

z p r o š t ů j e o b ž a l o b y

Okresního státního zástupce v Karlových Varech sp.zn. 2 Zt 1413/97 ze dne 27.9.2002, kterou mu bylo
 kladeno za vinu,

ž e

ve dnech 19.-21.3.1952 v Hornickém domě v Jáchymově, okres Karlovy Vary, jako soudce Státního soudu v
 Praze, v průběhu hlavního líčení v trestní věci proti Josefu Karolíkovi a spol. (sp.zn. 3 Ts I 15/52) porušil §
 2 odst. 1, 3) zákona č. 87/1950 Sb. o trestním řízení soudním v neprospěch obviněného Borise Volka, nar.
 26.8.1928, naposledy bytem Pod Kavalírkou č. 8, Praha 17, tím, že nepečoval o zachování zákonů
 lidovědemokratické republiky a nesplnil povinnost spravedlivě rozhodovat o trestných činech, když:

- při rozhodování nepřihlédl ke skutečnosti, že obviněný Boris Volek nezpůsobil úmyslně smrtelné zranění
 poškozenému Janu Guckému, nebyl sám ozbrojen a neúčastnil se jeho přepadení,
- nepřihlédl ke skutečnosti, že poškozený Jan Gucký utrpěl zranění, které bylo již od samého počátku
 smrtelné a jednání Borise Volka nemohlo v tomto směru nic změnit k horšímu,

v důsledku čeho byl obžalovaný Boris Volek odsouzen k trestu smrti, který byl na něm dne 11.11.1952
 vykonán,

t e d y jako veřejný činitel v úmyslu způsobit jinému škodu měl vykonávat svou pravomoc způsobem
 odporujícím zákonu a způsobit takovým činem zvlášť závažný následek,

č í m ž m ě l s p á c h a t

trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) trestního zákona,

když nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obžalovaný stíhán.

O d ů v o d ě n í

Obžalobou Okresního státního zástupce v Karlových Varech ze dne 27.9.2002 bylo obžalovanému Dr. Mirko Hulejovi kladeno za vinu, že ve dnech 19.-21.3.1952 v Hornickém domě v Jáchymově, okres Karlovy Vary, jako soudce Státního soudu v Praze, v průběhu hlavního líčení v trestní věci proti Josefu Karolíkovi a spol. (sp.zn. 3 Ts I 15/52) porušil ustanovení § 2 odst. 1, 3) zákona č. 87/1950 Sb. o trestním řízení soudním v neprospěch obviněného Borise Volka, nar. 26.8.1928 tím, že nepečoval o zachování zákonů lidovědemokratické republiky a nesplnil povinnost spravedlivě rozhodovat o trestných činech, a to tím, že při rozhodování nepřihlédl ke skutečnosti, že obviněný Boris Volek nezpůsobil úmyslně smrtelné zranění poškozenému Janu Guckému, nebyl sám ozbrojen a neúčastnil se jeho přepadení, nepřihlédl ke skutečnosti, že poškozený Jan Gucký utrpěl zranění, které bylo již od samého počátku smrtelné a jednání Borise Volka nemohlo v tomto směru nic změnit k horšímu, v důsledku čehož byl obžalovaný Boris Volek odsouzen k trestu smrti, který byl na něm dne 11.11.1952 vykonán. Z odůvodnění obžaloby pak vyplývá, že obžalovaný, jako soudce z povolání Státního soudu v Praze, byl ustanoven do senátu, kterému předsedal JUDr. Karel Kruk. Tento senát byl určen k projednání trestní věci obžalovaných Josefa Karolíka a spol. vedené u Státního soudu Praha pod sp.zn. 3 Ts I 15/52. Obžalovaný byl v té době soudcem – vojákem z povolání Československé armády s hodností štábního kapitána. Řízení probíhalo na základě žaloby Státního prokurátora v Praze podané dne 28.2.1952. Obžaloba byla podána celkem na 12 obžalovaných, mimo obž. Karolíka šlo ve všech případech o vězňe, kteří vykonávali předechozí trest v táborech nucených prací v oblasti Horního Slavkova, nyní okres Sokolov. Jedním z obžalovaných byl pan Boris Volek. Žaloba byla podána pro skutek spočívající v útěku obžalovaných z nuceného pracoviště dne 15.10.1951. Někteří z vězňů se při tomto útěku zmocnili zbraní ostrahy SNB a při střetu byl příslušník ostrahy Gucký střelbou zraněn. Tomuto zranění podlehl a zemřel. Útek se nezdařil a všichni vězni byli buď při dostižení zastřeleni nebo zadrženi. Jednání obžalovaných bylo kvalifikováno jako trestné činy velezrady, vyzvědačství a vraždy podle tehdy platného trestního zákona. Hlavní líčení probíhalo ve dnech 19.-21.3.1952 v Jáchymově, okres Karlovy Vary. Obžalovaný v té době rozhodoval jako soudce a podle názoru státního zástupce při řízení a rozhodování v této věci porušil povinnosti dané mu zákonem č. 87/1950 Sb. o trestním řízení soudním, když nepečoval o zachování zákonů lidovědemokratické republiky a nesplnil povinnost spravedlivě rozhodovat o trestných činech. Nevzal v úvahu výsledky dokazování a pominul prokázanou skutečnost, že obžalovaný Volek nezpůsobil úmyslně smrtelné zranění poškozenému příslušníkovi SNB Guckému. Volek sám totiž nebyl ozbrojen a neúčastnil se jeho přepadení. Nepřihlédl ke skutečnosti, že střelbou utrpěl Jan Gucký zranění, které bylo již od samého počátku smrtelné a další jednání Borise Volka nemohlo nic změnit k horšímu. Na základě rozsudku, kterým byl uznán vinným mimo jiné z trestného činu vraždy podle § 216 tehdy platného trestního zákona, mu byl uložen trest smrti, který byl dne 11.11.1952 vykonán. Obžaloba má za to, že obžalovaný svým jednáním naplnil skutkovou podstatu trestného činu porušení povinnosti veřejného činitele podle § 175(1c),2e) zákona č. 86/1950 Sb. trestního zákona účinného v době spáchání činu. Má za to, že obžalovaný jako veřejný činitel, soudce, vědomě porušil základní principy výkonu soudní pravomoci, když rozhodoval bez ohledu na výsledky provedeného dokazování. Porušil tak ustanovení § 2 odst. 1,3 zákona č. 87/1950 Sb. o trestním řízení soudním. Dále pak vysvětluje v souvislosti se zněním ustanovení § 16/1 zákona č. 140/61 Sb. v platném znění, tedy nyní účinného trestního zákona, proč byla obžaloba podána právě podle tohoto zákona, když trestní sazba trestu odnětí svobody je podle v současné

době účinného trestního zákona příznivější, když je obžalovaný ohrožen sazbou trestu odnětí svobody od 3 do 10 let. Poukazuje na to, že obžalovaný se svým jednáním přímo podílel na následku, kterým je smrt Borise Volka. Obžalovaný svým jednáním přispěl ke ztrátě důvěry občanů v objektivitu, nestrannost a nezávislost výkonu soudní moci v tehdejší době. Oba tyto následky, zejména však neodůvodněná smrt mladého člověka, podstatně zvyšují nebezpečnost trestného činu pro společnost a ve smyslu § 88/1 tr. zákona toto jednání obžalovaného bylo posouzeno podle kvalifikované skutkové podstaty. Dále popisuje průběh trestního řízení, kdy došlo k zastavení trestního stíhání obžalovaného na základě amnestie publikované pod č. 54/1960 Sb.. Obžalovaný však využil svého práva a prohlásil, že na projednání věci trvá.

Obžalovaný v přípravném řízení popřel, že by se žalovaného trestného činu dopustil. Potvrdil, že byl členem senátu a rozhodoval v I. stupni v předmětné trestní věci. Nebyl nikým ovlivňován a rozhodoval na základě svého názoru na zjištěné skutečnosti. Trestnou činnost obžalovaný pokládal za závažnou. K jednání, kterého se dopustil právě Boris Volek, bylo zapotřebí velké otrlosti. Poukazuje na to, že porada senátu proběhla, poukazuje na její časovou náročnost a má za to, že zákonné principy práce soudce neporušil.

Při hlavním líčení obsáhle zdůvodnil, proč se zpočátku dopouštěl ve svých výpovědích určitých nepřesností. Postupně vysvětlil, jak si uvědomil, jakým způsobem se o kauze dozvěděl, jak mu byla přidělena a proč si zpočátku myslel, že v Jáchymově vůbec nebyl. Původně se chtěl omluvit, aby do Jáchymova nemusel, poukazoval, že na potřetí měl možnost seznámit se se spisem, ale nakonec se s ním řádně seznámil. Na průběh hlavního líčení si vzpomněl, věděl, že proces byl veřejný, z přítomných tam nikoho neznal, ze spisu zjistil, že předsedou byl JUDr. Gruh, od kterého si vymohl, aby se předem do spisu mohl podívat. Pokud se rozpomněl na předporadu, uvedl, že moc času na ni nebylo, panovala tam nervozita, protože chyběl jeden soudce, nakonec se senát sešel. Předmětem předporady bylo to, co je podstata celé záležitosti, která se stala předmětem trestního stíhání. Vyloučil, že by došlo k nějakému působení na senát, anebo že by se mluvilo o výsledku řízení. Průběh hlavního líčení byl klidný, poukazuje na obsah protokolu o hlavním líčení, ze kterého je zřejmé, že obžalovaní měli možnost se k věci řádně vyjádřit, aniž byl na ně činěn nějaký nátlak. Při závěrečné poradě došlo ke shodě všech soudců, a to po dostatečně dlouhé poradě. Při vyhlášení rozsudku nedošlo k žádnému incidentu a jednání proběhlo klidně.

Vyloučil, že by byl na něj činěn nějaký nátlak, poukazoval na konkrétní debaty ohledně výše trestů, když některý ze soudců při závěrečné poradě vystoupil s tím, že rozdíly v trestech jsou příliš velké. Předseda senátu pak poukázal na obžalovací zásadu a zdůvodnil tak rozdíly ve výměře trestů. Poukázal pak na rozhodování nejvyššího soudu v odvolacím řízení, kdy došlo k zprísnění jednoho trestu a u jednoho trestu došlo ke snížení. Dále pak popisuje skutkový děj podle toho, jak si jej pamatoval. Poukázal na úlohu Borise Volka.

Dále pak zdůvodnil své stanovisko na rozhodnutí o amnestii v jeho trestní věci s tím, že podle jeho názoru mělo být trestní stíhání zastaveno.

Na svoji obhajobu uvedl, že podle jeho názoru nenaplnil skutkovou podstatu žalovaného trestného činu, neměl úmysl takový následek způsobit, obžalovaného Volka neznal, byli to pro něj všichni neznámí lidé, neměl z toho žádný prospěch. Do současné doby nemá pocit, že by porušil zákon. Také důkazní řízení proběhlo v pořádku. Vyloučil, že by se účastnil předporady v Praze a nevzpomněl si, že by se vyjadřoval k žádostem o milost. Byl si vědom, že Boris Volek je mladý člověk, avšak poukázal na vysokou společenskou nebezpečnost jeho jednání. Tuto obhajobu zopakoval i při závěrečné řeči, kdy navíc poukázal na to, že předmětem trestního řízení je pouze samotné hlavní líčení, ale ne již tzv. předporada ani řízení o milosti. Poukazuje na praxi před rokem 1989, kdy se neformální předporady konaly běžně a bylo na místě, když v jednací síni seděl prokurátor, soudce, přičemž obhájce s obžalovaným čekal za dveřmi. Poukazuje na důkazní nouzi v tom směru, že by samotný proces byl předem připraven. Neexistuje však žádný záznam, co by obsahem procesu v kostce mělo být, zda poučení jednotlivých stran, kde mají sedět, jak mají hlasovat včetně poučení obhájce. Také poukazuje na nedostatek důkazů o tom, že by obžalovaný dostal jasný politický pokyn, jak má rozhodovat. Obžalovaný je přesvědčen, že rozhodoval správně, když jednání Borise Volka do současné doby považuje za trestný čin vraždy. Připomíná, že obžalovaný byl v té době ve věku Borise Volka. Dále obhajoba poukazuje na to, že trest smrti byl obsažen v tehdy platném trestním zákoně.

Dále poukazuje na to, že jeho trestní stíhání je již promlčeno.

Státní zástupce svoji obžalobu opírá především o obsah trestního spisu 3 Ts I 15/52. Z obsahu tohoto spisu je zřejmé, že obžalovaný se skutečně tohoto procesu zúčastnil, že proběhla předporada, rozsudek byl přezkoumán vrchním soudem, žádostem odsouzených o milost nebylo vyhověno a trest smrti byl na nich vykonán tzn. i na panu Borisovi Volkovi. Usnesením Krajského soudu v Plzni ve věci 9 Rt 51/93 bylo rozhodnuto o účasti pana Borise Volka na soudní rehabilitaci podle § 20 č. 119/1990 Sb. a trestní stíhání pro trestný čin vraždy podle § 216 č. 86/1950 Sb. bylo proti němu zastaveno. Tomuto rehabilitačnímu rozhodnutí předcházelo rozhodnutí ve věci 14 Rt 1/90, kdy usnesením ze dne 14.2.1991 bylo rozhodnuto o účasti na soudní rehabilitaci podle § 21e) tr. zákona a za trestný čin vraždy byl uložen trest odnětí svobody v trvání 3 let.

Když soud provedené důkazy přezkoumal jednotlivě i ve vzájemné souvislosti dospěl k názoru, že obžalovaný svým jednáním nenaplnil skutkovou podstatu trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158/1a),2c) tr. zákona. Bylo bezpečně prokázáno, že hlavního líčení se ve dnech 19.-21.3.1952 v Hornickém domě zúčastnil. Tuto skutečnost nepopírá a také jednoznačně se vyjadřuje o výsledku hlasování ohledně viny a trestu. Podle obsahu spisu soud učinil zjištění, že trestní řízení proběhlo podle tehdy platného trestního řádu, ale zřejmě v souladu i s obecnými zásadami tehdejšího trestního řízení. Pokud státní zástupce uvádí pouze některé tyto zásady, tzn. pečování o zachování zákonů lidovědemokratické republiky a povinnost spravedlivě rozhodovat o trestných činech, nemohou být tyto zásady uvedeny izolovaně a vytrženě z kontextu tehdy platného trestního řádu např. v základních ustanoveních § 1 odst. 2 tr. řádu pod odst. 2 je uvedeno, že projednávání věcí se má dít tak, aby vychovávalo občany k ostražitosti vůči nepřátelům pracujícího lidu a jiným rušitelům jeho budovatelského úsilí a k plnění občanských povinností. V § 2 tohoto zákona je uvedeno, že úkolem prokurátora a soudu v trestním řízení je pečovat o to, aby byly zachovány zákony lidovědemokratické republiky, a aby jich bylo používáno v souladu se zájmem pracujícího lidu. Není proto ani reálně možné, aby soudce v té době mohl postupovat v souladu se shora uvedenými zásadami a zároveň splnil povinnost spravedlivě rozhodovat o trestných činech. JUDr. Mirko Huleja jako soudce rozhodoval právě podle tehdy platných zákonů a v souladu s nimi uložený trest smrti tehdejší platný trestní zákon připouštěl a on je do současné doby přesvědčený, že jej uložil správně. Vyloučil, že by proběhl proces v kostce a soud pro to nemá ani žádné důkazy. Pokud je mu obžalobou kladeno za vinu jednání o milostech, musí soud přisvědčit obhajobě, že toto není předmětem obžaloby. Na základě těchto skutečností soudu nezbylo, než obžalovaného JUDr. Mirko Huleju zprostit obžaloby v celém rozsahu. Nebylo totiž prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obžalovaný stíhán, tedy že by soudce JUDr. Mirko Huleja při svém rozhodování nepečoval o zachování zákonů lidovědemokratické republiky a nesplnil povinnost spravedlivě rozhodovat o trestných činech. Obžalovanému tedy není možno přičítat následek, tedy smrt pana Borise Volka, když tento není v příčinné souvislosti s jednáním obžalovaného. S ohledem na tyto skutečnosti soud obžalovaného obžaloby zprostil.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání u Okresního soudu v Karlových Varech, a to do osmi dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení. O odvolání bude rozhodovat Krajský soud v Plzni.

Státní zástupce může odvoláním napadnout rozsudek pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to i v neprospěch obžalovaného, poškozený může podat odvolání toliko v případě, že uplatnil nárok na náhradu škody, a to pro nesprávnost výroku o náhradě škody. zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci. Obžalovaný má právo podat odvolání pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká. Všechny shora uvedené oprávněné osoby mohou napadat rozsudek také proto, že výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházející rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný, nebo že chybí. Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel a druh. Státní zástupce může ve prospěch obžalovaného podat odvolání i proti jeho vůli, stejně tak proti vůli obžalovaného, jenž je

zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jeho způsobilost k právním úkonům je omezena, může za něho v jeho prospěch podat odvolání též jeho zákonný zástupce a jeho obhájce.

Ve prospěch mladistvého obžalovaného může i proti jeho vůli podat odvolání i orgán pověřený péčí o mládež, kterému lhůta k podání opravného prostředku běží samostatně.

Odvolání musí být ve lhůtě shora uvedené nebo v další lhůtě pěti dnů k tomu stanovené předsedou senátu soudu prvního stupně také odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo.

V Karlových Varech dne 3.2. 2003

Dr. Kateřina Vítavská
Předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Podííl L. a v

g
m